

Árvízi zárszámadás

Újabb kedvezmények az árvízkárosultaknak

Az idei Tisza völgyi árvíz előtti helyzet — a tartós szárazságot követő csapadékos időjárás — hasonló volt az 1970. évi árvíz megelőzőhöz, sőt a Felső-Tisza és mellékfolyóinak vízgyűjtőjén a csapadék mennyisége egyes helyeken meg is haladta az akkori értékeket. Az esőzések hatására júniusban a Tiszán és mellékfolyóin ismételtelen levonuló heves és igen magas árhullámok több helyen megközelítették, helyenként pedig meghaladták az észlelt maximumokat.

A Tisza völgyében csaknem két hónapig kellett folyamatosan védekezni, és egyidejűleg maximálisan 2260 kilométer hosszúságú védvonalon árvízvédelmi készültséget tartottak. Az 1974-es árvíz is bizonyította, hogy az árvízvédekezés leghatékonyabb, leggazdaságosabb módja a védelmi alaplétesítmények fejlesztése, kellő biztonságra való kiépítése. Ezért a folyók árvízvédelmi rendszerét a töltések erősítése mellett területi árvízvédelmi rendszerré fejlesztik ki, és az arra alkalmas terü-

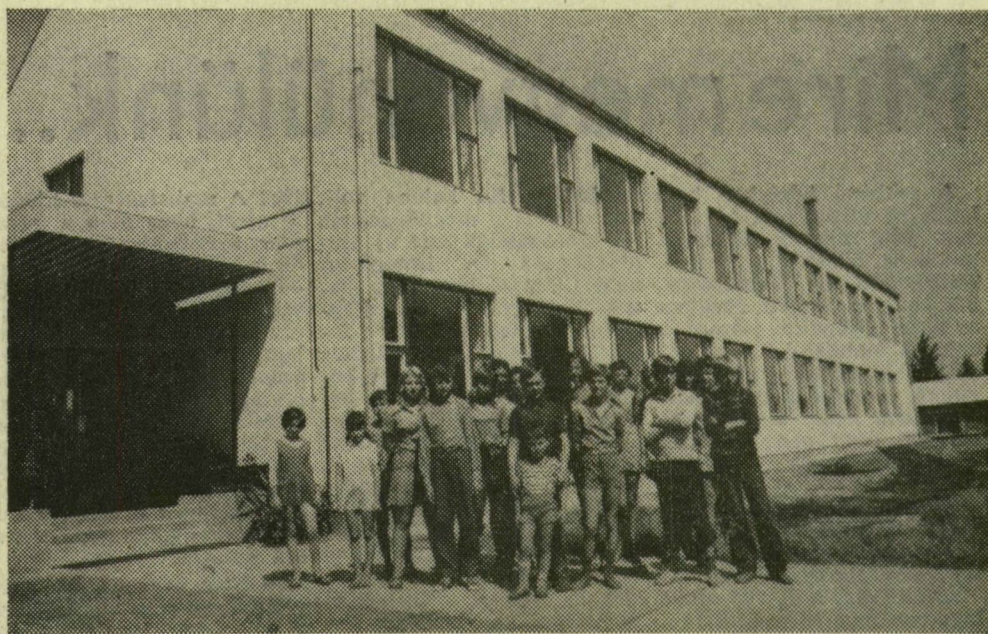
teken vésztárolókat létesítenek.

Az OVH előzetes felmérése szerint az árvízvédekezés költsége a Tisza völgyében 97 millió forint volt, a belvízvédekezés költsége pedig mintegy 15 millió forintot tett ki. A vízi létesítményekben 30 millió forintos kár keletkezett. Az árvíz miatt 26 mezőgazdasági épület és kb. 300 személyi tulajdoni épület került víz alá. A víz kerekén 7 ezer hektárnyi hullámtérrel kívül fekvő mezőgazdasági területet öntött el. A kár hozzávetőlegesen

mintegy 150 millió forint.

A keletkezett károk jelentős részét megtéríti az Állami Biztosító az érdekelteknek, ha érvényes biztosítási szerződésük van. A kárt szenvedett és személyi tulajdonban álló lakóházak helyreállításának és újjáépítésének támogatására — a Minisztertanács döntése szerint — a kamatmentes kölcsön felső határát 130 ezer forintra emelik fel.

Külön mérlegelik azoknak a helyzetét, akiknek már az 1970. évi tiszai árvíz kárból eredő kölcsöntartozásuk van. A pénzügyi szervek felhatalmazást kaptak arra, hogy a kérelmezők személyi és anyagi helyzetének gondos vizsgálata alapján, rendkívüli esetben, a törlesztési időtartamát meghosszabbítsák, esetleg a kölcsön visszafizetését részben vagy egészben elengedjék.

Baks iskolája

Iskolába járó gyerekekben szünetet végén két gondolat szokott összeütközni. Az egyik szerint legalább karácsonyig tartana el a szünet, a másik viszont arra kíváncsi, milyen lesz az új osztály. A baksai gyerekekben a kíváncsiság nőtt nagyra, azt szeretnék tudni, milyen az egész új iskola — viselve. Seregély jönnek már most, segítenek takarítani kívül-belül, és közben nézik, melyik terem lesz az övék.

Felnőttek is vannak itt, a szülői munkaközösség hívására mindennap jönnek. Sok idejük nincs a rendcsinálásra, hamarosan itt az avatás napja. Bakson huszadikán kell olyan rendnek lenni, mint máshol szeptember elsején. Elekes Lajosné és Volford Ferencné egymás mellett mossa az ablakot, kérdezzük meg őket, mit várnak az iskolától.

— Azt, hogy kényelmes legyen.

— Mikor kényelmes egy iskola?

— Ha reggel nyolckor minden gyereknek csöngetnek benne. Amikor délutános volt a gyerek, fölkel reggel, délig annyira belefáradt a játékba, legszívesebben bújta volna az ágyba aludni. És akkor kezdte a legnehezebbet, az igazi nagy munkát.

gyobb étterme is. Eddig is az iskoláé volt a legnagyobb konyha, de az alig nagyobb, mint a mostani mosogató. Még működési engedélye se volt.

Tizennégy tanterem, emeletes iskola, nagy konyhával, nagy ebédlővel, központi fűtéssel, egy szép tornaterem közeli kilátásával, tágas zsibongójával — erre a baksai ember nagyon gondolni sem mert. Hogy az ő gyereke olyan szaktantermes rendszerben szerzi holnapra-holnapra való tudományát, amelyet a városi gyerekek se kóstolhat meg hamarabb, most is örömmel tölti el.

LEVELÉNY

Mihály a helyettese — kérdezzük meg az új iskola kel- lős közepén: avatás előtt mi a legnagyobb gondjuk?

Egy szó panaszt nem mondanak az építőkre, dicsérik kezük munkáját. Azzal se hozakodnak elő, hogy ezt vagy azt nem így gondolták. Egyszerre mondják inkább Levelényt. Öt kilométerre van ide, régesrég cselédmajor. Az a legnagyobb gondjuk, hogy az új iskolával sokszorosára nőtt a falu és a major közötti szinkronizáció. Ott kint egy „osztályba” jár az elsős a nyolcadikkal, a tanító az egyik percben azt tanítja, hogyan kell pontot tenni az „i” betűre, a másikban meg azt, mit mond maghasadásnak az atomfizika. Ennek az iskolának is kötelessége lenne a holnapnak tanítani, de földbe nyomja mai adottsága. Első szóra itt a gondolat: elérne a tizennégy levelé- nyi gyerek az új iskolában is. A szülők maguk kérték, sok aláírással, hogy ide jöhesse- nek. Az iskola tárt kapuval várna őket. A VOLÁN buszt is adna, pontos, megbízha- tó menetrendet is — mégis elakadt a szekér. Pedig bet- on út visz Levelénybe. De olyan keskeny, hogy nagy busz el nem fér rajta. Ha csak biciklis jön vele szem- be, akkor is beleszúszik a feneketlen sárba. Tizennégy gyereknek kis busz is elég lenne, és az el is férne az úton, de a VOLÁN-nak nin- csen más, csak nagy busza.

Most dől el, mi lesz Leve- lénnyől? Az utat meg nem szélesítik, nem éri meg. Egy évtizedre visszazárják a gyerekeket cselédőseik szűk- markú iskolájába, ha most megoldást nem találunk. Mi lehet a megoldás? Az álla- mi gazdaságnak van egy olyan autóbussza, ami az utat is megjárja, és az egész le- velényi iskola belefér. A ma- jorban lakók az állami gaz- daság dolgozói, haza dolgoz- na tehát a busz, ha hozná-vin- né a gyerekeket. Biztosra ve- szem, mire az én írásom napvilágra jön, térül-fordul az üzenet Baks és Felgyő kö- zött, hogy a busz gyerekek- kel jön-megy szeptembertől. Az iskola vezetőinek biza- kodó szavai után merem eny- nyire biztosra mondani,

Bakson mondom, amit máskor, máshol is elmondhattam volna, hiszen régen magamban hordom. Ha egy iskola nem készülne el szeptemberre, hányán bennünk az indulat a cigánykerek. Akkor is, ha tudjuk, hogy az építők lakóházakat építenek, vagy gyárakat. Azt mondjuk, ne legyen gond, ha jön a szeptember. Az iskolában tanul a gyerek egy életre pontossá- got, megbízhatóságot, ezt a lehetőséget ne játsszuk el rossz példával. Van egy vál- lalat, az a dolga, hogy az is- kolákat felszerelje. Székkel, asztallal, táblával, minden- féle eszközökkel. Írásvetítő- ket rendelt az iskola Bak- sa. Ha már van szaktan- terem, ne csak a neve legyen az. Még telefonba is azt mondták annak idején, két hét múlva itt a vetítő. De három hónap kellett, amíg a megrendelést visszaigazolták — októberre. Addig várjon a szaktanterem! Székek, aszta- lok? Decemberben van vége az évnek, addig azok is itt lesznek.

VETÍTŐK

Nem tudom, bútorral ho- gyan vagyunk ellátva, de írásvetítőtől annyi van, hogy a szegedi OFOTERT veze- tője nem tudja, hogyan adja el. Miért nem vesz innen az iskola? Azért, mert pénzügyi kötöttségei nem engedik. Vagy a kötöttségeket kel- lene végre megszüntetni, vagy a TANÉRT-nek meg- mondani, hogy Bakson is, máshol is szeptemberben kezdődik a tanítás. Legalább annyira vegye komolyan, mint mondjuk a tejipar, ha iskolásoknak szánt tejről van szó.

BAKS ÚTJAI

A falu maga rakta fél- re a fo- rintokat az új iskolára. Csak annyi támogatást kért, amennyit az árak időközben fölfelé mentek. A téész sok- sok munkát adott hozzá, ter- mészetes följánlásképpen, kért is nagyon kellett. És társadalmi munkával itt van az egész falu.

Jól kiköltekezett mosta- nában Baks. Új vízművét az iskola alapozása előtt adták át. Kiépült közben jó üz- lethálózata, járdája min- denfelé, és van olyan isko- lája, húsz év alatt akár- merre fordulhat benne a tan- ügyi elképzelés. Mi követ- kezik ezután? Úgy hallottam, a most jövő öt év az egész- ségügyre megy. Az egész falu így akarja.

Horváth Dezső

Az integráció hétköznapijai

Egy új magyar mesterség

A hatvanas években meg- kezdett nagyszabású iparfej- lesztési programok — közúti járműgyártás, számítástech- nika, petrokkémia kiépítése mellett néhány nagy ma- gyar gyár laboratóriumában, az előbbiekhöz képest ugyan kisebb horderejű, ám mégis igen értékes, korszerű új magyar mesterségek, ipari tevékenységek is kibontakoz- tak. A telemechanikai rend- szerek gyártása pl. az MMG- ben, vagy a műbőripar ki- fejlesztése Győrben. Az új, nagy jövőnek élbe néző te- vékenységek egyike minden- képp a felületvédelmi — vagy hétköznapi: a fes- tőberendezések gyártása is.

Az egész világ ádáz har- cot vív a rozsdával: a fé- mek tuberkulózisával. Becs- lések szerint hazánkban is évente már 10—12 milliárd forint a korrózió okozta kár. A korrózióvédelem feladatai ráadásul egyre szaporodnak, pl. az automobilizmus terje- désével, a mezőgazdaság gé- pesítésével, a háztartási kis- gépek számának gyarapodá- sával. E gépipari termékek tömeggyártóiparában éppen ezért az utóbbi évtizedekben alapvető berendezéssé váltak a különböző felületvédelmi gépsorok és festőberendez- sek. Napjainkra ezek előállításá- ba tudott — nemzetközileg is figyelemre méltóan — be- kapcsolódni a magyar ipar.

Alig több mint tíz évvel ezelőtt a volt Hajtómű és Felvonó Gyár (HAFE) né- hány szakembere nekilátott az akkor még Európában újdonságnak számító nagy tel- jesítményű festőberendezések magyar változatainak meg- szerkesztéséhez. Sokan sa- jnálták tőlük a pénzt, kísér- leteiket elfecsérelt időnek tartották. Az élet azonban — így szokás mondani — őket igazolta, és a gyár vezetőit, akik vállalták a kockázatot a hagyományokkal nem ren- delkező új termékek kikísér- letezéséért. A sikeres vállá- latirányítás titkának éppen ez a nyitja: időben meglatni, hogy 5—10—15 év múlva mi lesz majd az igazán jó ter- mek.

10 év alatt a HAFE új profilt teremtett üzemeiben, meghozta igen korszerű és nagy jövőjű profilt. Kézi festőpisztolyokkal kezdték — ma már festőgyárakat expor-

talnak. A párezer forintot érő terméktől — eljutottak a 60—80—100 milliót érő komplett festősorok készí- téseig.

A fejlesztés tempója külö- nösen 1967-től gyorsult fel, amikor közvetlen munkatár- si kapcsolat alakult ki a HAFE fejlesztői és a szovjet hotykovói kutatóbázis szak- emberei között. Ettől kezdve közös fejlesztői, kutatási program keretében dolgoztak együtt.

Régi igazság, hogy a nem- zetközi munkamegosztásra el- sősorban ott nyílik jó alka- lom, s ott születhetnek iga- zán jó eredmények, ahol mindkét fél hozhat már va- lamit a „házasságba”. Ha a magyar szakemberek egy ré- sze a 60-as évek elején nem ismeri fel ilyen jól a fejlő- dés útját ebben a témában, s nem születik — ezután — több magyar találmány is a festőberendezések tökélete- sítésére, akkor ma ez a kapcsolat a szovjet fejleszt- őikkel aligha létezne, s fő- képp nem létezne az együtt- működés a szovjet iparral. A kialakult kapcsolat alapján pedig a közelmúltban egy 1985-ig érvényes közös fej- lesztési és termékszakszaki egyezmény született. Ennek keretében — 1980-ig — éven- ként egymilliárd forint ér- tékben szállít majd a HAFE berendezéseket a Szovjet- uniónak. Közben a szovjet festőberendezés-ipar bővítése következtében az együttmű- ködés részegységgyártási kooperációvá alakul át.

A szovjet kutatókkal a közös fejlesztési munkában kialakult az a festőberende- zés-sor — amelyet a szovjet ipar és a HAFE közösen ké- szít majd 1976-tól fokozato- san. Az alapozó és befedő festőberendezés-sorok előké- szítő és befejező szakaszá- hoz a gépeket a szovjet ipar, a középső — a tényleges fes- tő szakaszhoz a berendezése- ket pedig a magyar ipar ké- szíti majd. A kiegészítő be- rendezések egy részét szin- tén a magyar ipar állítja elő: a víztisztítót, az áram- forrásokat, a vegyszer-előké- szítőt a többi közt.

Az együttműködés során az utóbbi években rendkívüli értékes műszaki eredménye- ket értek el a magyar fej-

lesztők. Csak egyetlen példát ehhez: a korszerű autógyári festősoron ma már csak szín- váltós festőberendezések dol- gozhatnak. A színváltás azonban egy-egy gyártóso- ron nem tarthat tovább 1—2 percnél. Több idő nem eshet ki, mert akkor felborul a szerelőszalag ritmusa. Ez a ritmus pedig a hatékony gépkocsigyártás legfőbb for- rása. A magyar szakembe- reknek tehát olyan készülé- ket kellett készíteni, amely 1—2 perc alatt kiengedi ma- gából a festéket, kimossa önmagát makulátlan tisztá- ra, s az új festéket felszívja tartályaiba. A magyar be- rendezés teljesítette ezt a normát.

A fokozatosan kialakuló magyar-szovjet együttmű- ködés hatására a HAFE ter- melési értéke a festőberende- zések előállításában 1970- től 1974-ig megháromszoro- zódott. 1980-ra pedig újból csaknem háromszorosára nö- vekszik. Az utóbbi három év- ben a festőberendezések sú- lya a gyár termelésében 14- ről 32 százalékra növeke- dett. Végülis: új gyárat kel- lett berendezni Nyíregyhá- zán. Ez a gyár ma már a szabolcsi ipar fejlesztésében is számottevő bázis. Ez a 3—4 év alatt végbement meny- nyiségi növekedés már k'fi- zetődővé teszi az állandó műszaki fejlesztést, technoló- giai és gyártmánykorszerű- sítést. Ilyen nagyszágrendű termelést viszont, a magyar ipar, csakis a nemzetközi munkamegosztás keretei közt képzelhet el magának.

Gerencsér Ferenc

Önkéntes forgalmi vizsga

Az SZMT munkavédelmi felügyelősége körlevelében értesítette a szegedi vállala- tokat arról, hogy az ország- ban először — önkéntes for- galmi vizsga akció keretében — felmérhetik gépjár- művezetőik felkészültségét, meggyőződhetnek arról, a járművezetői, valóban isme-

rik-e kellőképpen a forgal- mi szabályokat, illetve azo- kat megfelelően alkalmaz- zák-e a gyakorlatban.

Az önkéntes forgalmi vizs- ga letételére az autóklub meg- yei csoportjánál (Szeged, Kossuth Lajos sugárút 112.) lehet jelentkezni.